

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

DOKUMENTÁRNÍ FILM

ČECH JE KDO?

BcA. Jan Kocour

Plzeň 2019

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Intermediální tvorba
Specializace Intermédia

Diplomová práce

DOKUMENTÁRNÍ FILM

ČECH JE KDO?

BcA. Jan Kocour

Vedoucí práce: MgA. Jan Morávek
Oddělení výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

////////////////// NEVKLÁDAT //////////////////

VYMĚNIT ZA ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

////////////////// NEVKLÁDAT //////////////////

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně
a použil jen uvedené prameny a literaturu.

Plzeň, červenec 2019

.....

podpis autora

Tímto bych rád poděkoval všem, kteří mi pomohli k vytvoření mé diplomové práce.

Hlavní poděkování patří vedoucímu diplomové práce MgA. Janu Morávkovi za nespočet rad, otevřenost, pragmatický přístup a neuhasitelnou pozitivitu nejen v průběhu studia v ateliéru Multimédií tak počas tvorby diplomové práce. Dále bych rád poděkoval asistentovi vedoucího ateliéru MgA. Lukášovi Kellnerovi za vždy přítomnou pomocnou ruku nejen z hlediska technického. Bez podpory členů Petrohradská kolektiv by realizace dokumentu nebyla možná, rád bych poděkoval Editě Štrajtové a Danielu Konopáčovi za jejich technickou i konzultční podporu. Děkuji také Jakubovi Hájkovi a Albertovi Hrubému za průběžné konzultace při vývoji myšlenky.

OBSAH

Úvod	7
Myšlenka a její cíl	8
Česká kultura	11
Vzniklé dokumenty	11
Cíl a proměna konceptu	12
Rozhovory	13
Zpracování a výstup	18
Charakter dokumentu	18
Scénář	29
Cíl práce	20
Zdroje	21
Přílohy	23

Úvod

Kvalifikační práce se stala hledáním reality na základě názorových identit a dala podnět k mému vlastnímu zamyšlení.

Namísto palisády zadání jsem zvolil cestu liberální. Snaha poskytnout pohled do světa kultury, kterou jsem za poslední roky začal poznávat pod jejím povrchem. Dlouhé zkoumání tématu současné kultury a kultury obecně ve mně probudilo touhu dosáhnout cíle vytvořit dokumentární počin, jež reflektuje můj současný pohled na průchod poznáním české kultury. Vybral jsem si formu dokumentárního filmu, se kterým jsem však neměl rozsáhlé zkušenosti. Nechtěl jsem totiž přestávat zkoušet a objevovat, vykročil jsem tak ze své stávající komfortní zóny a začal se adaptovat nové.

Abych problematiku pochopil z více stran, přistupoval jsem otevřeněji, aby nedocházelo k přejímání subjektivně zaměřeného pohledu. Během svého výzkumu jsem čerpal jak z odborných zdrojů, tak i laických materiálů, které mi poskytli širší přehled o daném tématu.

Myšlenka a její cíl

Přibližně rok a půl fragmentovaného výzkumu se v přístupu k tématu podepsal. Od původních myšlenek bylo částečně opuštěno, cíle se změnili. Zásadní myšlenkové procesy, ale také technické přístupy se měnily i v průběhu tvorby. Snaha předat nezabarvený, apolitický pohled v co nejrozsáhlejších ohledech kulturní činnosti, začala působit naivně. Představa o protnutí různorodých sociálních kruhů, ke zjištění jejich mnohokrát nicneříkající představě o stavu české kultury, se stala klamavá.

Konečnou verzi práce bylo potřeba změnit, předělat. Před zadáním tématu diplomové práce přišla myšlenka: ukončení studijních let, oné relativní svobody, se blíží, s tím se také blíží etapa zodpovědnosti, placení a radostí života. Je potřeba odejít ve velkém. Reakce ostatních absolventů

byla oprávněné zděšení a opovržení. Zvláště když ví, že si prohlašující připravuje opravdu kolosální sousto a ještě se jej snaží pozřít bez zkušenosti řádně polykat.

Zkušenosti z ateliéru multimédií pod vedením Jana Morávka ve mě vytvořili ohromnou svobodu kreativního myšlení. Za to jsem nesmírně vděčný, ač mě to někdy přivedlo do zvláštních konfliktů úvah. Umělecký svět se od začátku zdál nerozhodný, neurčitý, všechny názory se pohybují v mlze ega. Komerční tvorba názorově soupeří s volným uměním, ačkoli jsou propojeny a vzájemně se posouvají.

Působí na mě, že se mnoho lidí zastaví v určitém bodě, řekne si, že 'už to znají' a dál se posouvat nepotřebují. Druhou stranu tudíž těžko mohou pochopit. Není to neschopnost, je to spíše nezáměr. Tato strategie mentální gymnastiky není omezena pouze na bublinu umělecké scény. Je vlastně všude. Liberální zrcadlo konzervatismu, kdy se namísto zepřené boje o svůj vlastní názor člověk dovolí přijímat názory a myšlenky bez důkladné analýzy za účelem sebeobohacení, se také nezdálo odpovědí. Možná právě proto se vývoj myšlenky, mnou zvoleného tématu pro dokumentární film: zpracování popisu české kultury, v průběhu práce po-změnil.

Prvotní záminka nahlédnout do subkultur s nichž se budu snažit upřesnit generalizační popis názoru na 'česko' ve výsledku vynášela stejné sémě. Jen v těch věcech jednoduchých se lidé různých oborů mohli společně najít. Většina pije pivo, má ráda

českou krajinu a český jazyk. Ale když se dostala řeč na problematiku v oborech, konkrétně třeba přítomnost národní identity a jejího významu pro obor, zdálo se, že pro pochopení tématu časový limit pro výslednou verzi diplomové práce nemůže stačit. Národní identita je velmi komplexní téma, důležitost napříč obory a subkulturami se mění na základě povahy oboru a pro její pochopení je potřeba obory či subkultury znát.

Národ se ztrácí i ve chvíli kdy začne bojovat uvnitř, sám proti sobě. A to je věc samozřejmosti, když vzniká řada různých táborů.¹

A právě při takovém zjištění se člověk pozastavuje nad celkovou vizí dokumentu. Sám sebe jsem se ptal; 'chci lidi opět hnát k dalšímu zamyšlení?'. Při zúžení cílové skupiny na 'vrstvy odborné činnosti' (vysokoškolsky vzdělané, umělecky či aktivisticky angažované osoby) se snad dá argumentovat, že právě tyto vrstvy lidí vyhledávají možnosti k zamyšlení a jsou pro ně zásadní. Ale i tak mám dojem, že v dnešní době je tlak politických a kulturních otázek a odpovědí obrovský. Ať už na intelektuála, který se snaží zachránit svět nebo na dělníka, který se snaží zachránit pole před invazí muslimů.

Nehledám ideálního čecha. Národnost je v tomto ohledu pouze obal. Pro dobré fungování politiky je potřeba dobrá, silná osobnost.²

Ono se toto zjištění vrací k původnímu záměru, ač byl při zadání tématu v jakési rozpačité formě. Cílem bylo zachytit česko takové jaké je, přičemž hledat sociální paralely, možnosti propojení vzájemného pochopení napříč subkulturami a sociálními vrstvami. Tento cíl v dokumentu zůstává, ale forma se mění. Místo hledání paralely a nejpřesnějšího objektivního popisu situace je forma omezena na dojmový, emocionální popis. Chaotický sestřih zachycuje útržky kulturního nebo kulturně relevantního dění na území České republiky, které doprovází divadelní vyprávění s občasnými zobrazenými fakty³. Přes těžkopádnost řešených tématik je vyústěno v usmíření, v naději do budoucna. Pragmatický pohled na realie národní identity. Její důležitost je utvrzena zbytky výpovědí daných respondentů.

1 - KOUKOLÍK, František. Češi. Praha: Galén 2016

2 - MOTÝL, Ivan. Milénium: Počátek. Praha; Empresa Media 2017

3 - Obrazová příloha č. 2, strana

Česká kultura

K rozboru tématu česká kultura je potřeba si odborně definovat pojem kultura.

Kultura povrchně označuje soubor lidských tvůrčích aktivit, proplétá se ale s národními tradicemi, způsoby chování a zvyky.¹

Kultura je tedy předmět táhnoucí za hranice umění do sociologie a politiky. Lokalizace slovem 'česká' můžeme tuto definici omezit na území české republiky s ohledem na jeho změny v historii. Dále se dá mluvit o projevech čechů za hranicemi republiky. Tak ale získáváme nesmírně široké množství dat, které musíme zohlednit při jakékoli generalizaci pojmu.

Kulturu definuje prožitek situace, interakce v prostředí. Kultura má psychologický vliv. Emocionální nedostatky jsou kulturou požadovány a naopak přebytky odmítány. Kultura která prožívá emocionální úpadek, postupně zaniká.²

Upřesnění kultury jako vlivu emocionálním, tedy pocitovým je inspirací pro myšlenku dokumentárního filmu. V krátkometrážní podobě odevzdávané práce volím vyobrazit emoce. Místo zdoluhavého popisu individuálních subkultur a vysvětlení jejich činnosti definuji jejich pocity skrze krátké výseky výpovědí. Tak definuji českou kulturu jako záležitost pocitovou.

Rešerše

Rozdílná podtémata české kultury, a českou kulturu jako takovou do formy dokumentárního filmu přeneslo mnoho lidí. Po nahlédnutí do rozsáhlého seznamu českého dokumentárního filmu věnující se kultuře a to jak amatérské tak té profesionální tvorby zjistíme, že se pouze malá část věnuje tomuto pojmu obecně. Za posledních deset let se rozsáhlému rozboru české kultury věnují především amatérské a poloprofesionální snímky prezentující-se skrze internetové portály.

Velká část dokumentární tvorby o kultuře rozebírá konkrétní témata jako například architekturu, ať už se jedná o krátkometrážní činnosti tvůrců na MyStreetFilms³ nebo kvazi-satirické pořady internetové televize Seznam⁴.

1 - GEERTZ, Clifford. Interpretace kultur, Praha 2000

2 - HOCHSCHILD, Arlie Russell. The Sociology of Feeling and Emotion. 1975

3 - SONDA, Tomáš Luňák, dostupné na <http://mystreetfilms.cz/cs/video/sonda>

4 - Vetřelci a plameňáci, Seznam, dostupné na <https://www.televizeseznam.cz/porad/vetrelci>

Zohledňuji také pohled do reportážní činnosti, kterou pak v dokumentu využívám. Pořady jako Události v Kultuře¹ nebo Vetřelci a Plameňáci² sloužily jako podklady buď pro videostopu dokumentu nebo k porozumění situace. Je třeba zmínit, že popisné dokumentární filmy a seriály, jako například "S profesorem Františkem Dvořákem za klasiky českého výtvarného umění" pozorují hlavně historii umění a diváka vzdělávají zažitým způsobem předání informací. Můj cíl bylo vzdělat diváka po straně emocionální, snažit se předat pochopení pro jiné.

Vlivným zdrojem inspirace se stal i slovenský dokumentární film 'Cooltúra'.³ Autor, Miro Remo, zde přistupuje ke slovensku až posměšným způsobem. Film je natočený zábavně, až satiricky. V mnoha ohledech má ale blízko české kulturní problematice, popisuje například ztrátu národní identity díky vlivu globalizace. Musím ale filmu vyčíst, že ačkoli se autor ve filmu snaží popsat situace různých sociálních vrstev a předat pochopení, činí tak hanlivým způsobem vůči lidem které se snaží o jejich kulturních nedostacích poučit.

Téměř veškerý dosavadní dokumentární film či reportážní činnost zaměřená na současnou českou kulturu popisuje určitou problematiku. Autoři se soustředí především na informování diváka a v dalším kroku ho nutí k zamyšlení. Popisují hlavně kulturní nedostatky a ukazuje se, že bulvární přístup přitahuje zájem⁴.

Závěr

Zmíněné reálie mě přiměly ke zdlouhavé přeměně konceptu krátkometrážní verze dokumentárního filmu. Odstoupil jsem od snahy diváka zahltit informacemi, tak aby jim porozuměl. Místo toho jsem přistoupil ke snaze divákovi předat pocit. Mířím na vrstvu mladých lidí, umělců, kterým se snažím předat průhled skrze různé subkulturní pohledy. Odlehčeně popisuji problémy kulturního světa. Nesnažím se najít nepřítel, spíše lítost pro ty nepochopené, nebo zmatené, kteří se v kultuře objevují. Zároveň hledám průsečíky, ve kterých se diváci najdou. Cílem je divákovi předat zájem o další zkoumání různých koutů české kulturní scény a nezávaznou naději o její budoucnosti.

Sympatie mezi lidmi vzniká ve chvíli kdy najdou společné zájmy. Není omylem, že společný nepřítel je velká motivace, skrze nepřítel si k sobě různé kultury našli cestu. Absence nepřítel, ale může způsobit ztrátu motivace v sympatii.⁵

Sympatie mezi lidmi vzniká ve chvíli kdy najdou společné zájmy. Není omylem, že

1 - Události v kultuře. seriál. Česká Televize. 1999 až dnes

2 - Vetřelci a plameňáci. seriál. Televize Seznam. 2018 až dnes

3 - Cooltúra. film. Miro Remo. Slovensko 2016

4 - zmiňuji úspěch pořadu Honest Guide, který

5 - MALÝ, Ivan. Česká společnost a kultura v osmdesátých letech dvacátého století. Praha 2015

Rozhovory

V průběhu tvorby práce bylo osloveno 57 respondentů.

V rámci selekce dalo vzniknout 17 rozhovorů.

V konečné verzi 10min. jsem použil 7 z nich.

Dotazující hosty/respondenty jsem kontaktoval v průběhu jednoho roku. Vždy jsem se představil, popsal základní koncepci dokumentu, pro který byl rozhovor určen. Pokud oslovený host souhlasil s rozhovorem natáčelo se, pro něj, na přirozeném místě: jeho kanceláři, ateliéru, místní kavárně či veřejném prostoru.

V rozhovoru jsem se vždy ptal na základní okruh otázek^(stránka 14), který jsem rozšiřoval podle odbornosti hosta. Ve většině případů se elementární charakter otázek stal základem pro zamyšlení a zkoumání tématu. Otázky jsem hostům nepředával pokud se o ně sami nepoprosili, především proto, že jsem chtěl docílit zamyšlení a autenticity jejich vyjádření. V rozhovorech mi šlo o přirozenost, nechtěl jsem působit jako profesionální reportér, vyhledávající skandální prohlášení. Většinou jsem se ani nemusel tolik snažit, moje technické zázemí tvořilo komický, amaterský dojem který rozpustil 'televizní atmosféru' v prvních minutách seznámení. Na mnoho rozhovorů jsem s sebou bral velmi primitivní vybavení. Někdy jsem pro video použil mobilní telefon, zvukový záznam jsem nahrával pomocí koncertního mikrofону propojeného externí zvukovou kartou do počítače. Jindy jsem s sebou měl fotoaparát a přenosné nahravací zařízení, ale chyběl mi stativ (někdy jeden, někdy dva), a tak jsem prvních pár minut trávil hledáním vhodného povrchu na umístění fotoaparátu a nahravacího zařízení. Během rozhovoru jsem pak trávil čas pozastavováním hostů a upozorňováním na to, aby neklepali do stolu na kterém je nahravací zařízení umístěno. Naštěstí se pro většinu hostů tato představení stala uvolňujícím počátkem těžkého zamyšlení.

Nakonec i ti, kteří obdrželi okruh otázek v textové formě před rozhovorem, se v průběhu odpovědí pozastavovali a opravovali se. Téměř v pravidelném čase přibližných deseti až dvaceti minut se rozhovor uvolnil a já se stal svědkem dlouhých filozofických monologů, ve kterých se host nejednou hledal. Tyto chvíle se nakonec staly i základem pro vývoj myšlenky a cíle filmu. Ve skrácené verzi dokumentu jsem nakonec použil naprostý zlomek nahraného materiálu, vyřadil jsem lidi s minimálním vstupem do kulturního světa a omezil počet vybraných rozhovorů na 7.

Základní okruh otázek:

1. Co pro vás znamená česko?	_____	první a druhá otázka
byla často zaměněna
2. Jaký má význam národní kultura/identita?	_____	
3. Cítíte se být čechem?	_____	většina hostů odpověděla
v rámci prvních dvou ot.
4. Co pro česko děláte? Co dělá česko pro vás?	_____	
5. Máte česko rád/ráda?	_____	poslední otázka

Další otázky:

6. Projevuje se národ ve vašem oboru?	_____
7. Co by jste na českém národě změnili?	_____

Dále rozepisuji všechny hosty se kterými jsem rozhovory vedl, popis rozhovoru a důvod proč jsem rozhovor použil nebo nepoužil.

Nepoužité rozhovory

Patrik Svatý - podnikatel, živnostník

Pan Svatý je živnostníkem na poli developmentu. Jeho odpovědi doprovázel nezájem o kulturu a jakési opovržení současným uměním, ačkoli nakonec prohlásil, že sám kulturu potřebuje a chce žít ve světě který je vkusný. Jeho vkus je ale pochybný.
Rozhovor nebyl použit protože host byl minimálně angažovaný ve světě kultury.

Radim Burda - manažer obchodního oddělení, Autocont

Otec dcery která se angažuje v umění projevil o kulturu zájem. Česko pro něj znamenalo minimum. Národní hrdost necítil, tento názor opíral především o chaotický svět politiky. Prohlásil, že má česko rád hlavně kvůli krajině, ne kvůli lidem.
Rozhovor nebyl použit protože host byl minimálně angažovaný ve světě kultury.

Darina Alster - konceptuální umělkyně, AVU

Angažovaná umělkyně. Její výpověď se týkala hlavně klimatických problému a feminismu. Cítila se jako že svět jde správným směrem a dnešní dobu prohlásila za

sympatickou. Myslí si, že se musíme více snažit. Česko má ráda.

Rozhovor nebyl použit vzhledem k délce stopáže.

František Veselý - vyučený truhlář

Všechny otázky mu připadaly hloupé. Čech je přeci proto, že se v Česku narodil a protože umí mluvit česky. Po čase vypovídal o jeho zděšení a nepochopení dnešní doby, vzpomínal na dobu před revolucí a viděl klady minulosti.

Rozhovor nebyl použit protože host byl minimálně angažovaný ve světě kultury.

Miloš Štrajt - senior, malíř

Trávil čas zamýšlením nad relativitou dnešní kultury, upozornil na to že se kultura přejímá a vždy je to spleť vkusů různých krajů, zvláště zde ve střední Evropě. Vzpomínal na dobu před revolucí, ze které se cítil zraněn. Upozorňoval na režimové umlčovat nevhodné názory právě skrze filtraci kultury.

Rozhovor nebyl použit vzhledem k délce stopáže.

Pavel Tulach - učitel, účetní

Poskytl zajímavý pohled o stavu národní identity ve středních školách, na kterých vyučuje. Prohlásil, že se zájem hledat a sdílet národní identitu projevuje především u dětí z chudších rodin, zatímco děti z majetnějších rodin se cítí být globálnější a necítí Česko jako trvalý záchytný bod. Promluvil o zkušenosti ze zlámanými morálními hodnotami českých občanů, jejich tendence okrádat skrze podvody a nedodané účty.

Rozhovor nebyl použit protože host byl minimálně angažovaný ve světě kultury.

Martin Soukup - kulturolog, filozof

Pan Soukup mi i přes načtené materiály dodal mnoho nových úhlů na realitu kulturního vývoje. V rozhovoru se ukázala dlouholetá znalost oboru. Upozornil na postupný vývoj kultury skrze přejímání tradic, náboženství a uměleckých tendencí od jiných kultur a národností. Mluvil o rozsáhlé struktuře zkoumání vývoje evropské kultury a vlivů. Relativizoval důležitost národní identity, avšak ji prohlásil za důležitou v dnešním systému zahraniční politiky, tedy důležitost identity pro možnost názoru.

Rozhovor nebyl použit protože záznam byl na jaře roku 2019 poškozen.

Patrik Řehák - asistent trenéra, SK Slavia Praha

Promluvil o realitě místa národní identity a jejímu srovnání vůči identitě fotbalového týmu. Prohlásil, že se cítí být Čechem a že chce aby se v české zemi zvyšovala kvalita kultury nejen ve sportu. Řekl, že současnému umění nerozumí, ale nevadí mu. Většinu rozhovoru o svých odpovědích trochu pochyboval, pravidelně prohlašoval, že na žádné z těchto otázek není odborník.

Rozhovor nebyl použit protože host byl minimálně angažovaný ve světě kultury.

Renata Brandtnerová - vedoucí manažer, ESGO

Renata žila třetinu svého života ve Švýcarské Ženevě. K Česku cítí velký vztah, nakonec se sem s manželem vrátil a žijí zde. Vadila jí politická situace, ale obecně prohlásila důvěru v českou povahu. Je přesvědčená že 'naše tvrdohlavost nám může prospět'. V jejím oboru se národní povaha řeší minimálně. Myslí si, že ženy jsou v naší kultuře nedocenené pro jejich schopnosti, ale feminismus tomu prý nepomůže.

Rozhovor nebyl použit protože host byl minimálně angažovaný ve světě kultury.

Jakub Hájek - student umění, AVU

Viděl národní identitu jako v zásadě nedůležitou, ale užitečnou. Poskytl náhled do rozporu mezi komerčním a současným uměním. Nevidí v současném umění tendence hledat národní identitu, spíše naopak, věnovat se věcem za hranicemi českého území, věcem globálních hodnot. Promluvil o vytvářeném tlaku a nepochopení současného umění neangažovanými osobnostmi, o nepřístupnosti současného umění a vytvoření neúmyslné elitářské bubliny okolo umělců současnosti.

Rozhovor nebyl použit protože záznam byl na jaře roku 2019 poškozen.

Rafael Kowalski - ilustrátor, studio Ubisoft

Polský ilustrátor pracující ve švédském studiu je mým dlouholetým přítelem, kterého jsem vyzval k rozhovoru hlavně pro znalost jeho rozhledu do současné kultury videoher, která má v Česku mezi mladou generací velký vliv. Prohlásil, že se ve hrách kulturní identita objevuje především ve hrách pro více hráčů, zásadní je jazyk. Národní identita podle něj důležitá není.

Rozhovor nebyl použit vzhledem k délce stopáže.

Použité rozhovory

Michal Novotný - kurátor sbírky současného a moderního umění, NG

Mluvil o české kultuře jako o neurčité. Popsal vlivy na českou kulturu v oboru umění a na rozporuplnou povahu současného českého umění vzhledem k jeho pozici vůči kultuře západní a východní. Za čecha se považuje hlavně pro to, že se účastní vývoje české republiky, jeho vkus a chuti jsou podle něj ale globální.

Rozhovor byl použit pro zajímavý pohled do české kultury, konkrétně důležitost národní identity a pohled na povahu a vlastnosti české kultury.

Vladimír Strejček - ilustrátor, studio DRAWetc

Ve svém oboru komerční ilustrace národní tendence nevidí, ale cítí se být Čechem, protože Česku rozumí. Mluvil o absenci národní tendence v současném filmu, konkrétně v animovaném filmu. Vadí mu mesiášství a arogance ve světě kultury.

Rozhovor byl použit pro zajímavý pohled do české kultury.

Andrea Průchová - socioložka, FreshEYE

Rozhovor probíhal v kavárně naproti podniku kde právě začínal koncert. Andrea rozebírala její činnost v rámci projektu FreshEYE a popisovala postavení české kultury. Popsala svůj pozitivní pohled do vývoje vizuální kultury, například toho, že reklama a vizuální smog postupně ustupuje, protože její společnost více považuje za záporný.
Rozhovor byl použit pro zajímavý pohled do české kultury.

HELLEN - konceptuální umělec, sprejer (TCS)

Vidí národní identitu jako důležitou. Má rád rozdíly mezi národy a rád s nimi pracuje. Velmi oceňuje českou lingvistiku, ačkoli ji do své práce nikdy příliš nevkládá; 'čeština z grafáčema moc nejede'. V graffiti světě vidí rozdíly mezi východními a západními stylizacemi, ale celkově jsou podle něj odlišnosti fádni.
Rozhovor byl použit pro zajímavý pohled do reality a záměrů členů graffiti scény.

Roman Skála - Punctum Krásovka, Klinika

Českou kulturu považuje za nedůležitou a jako Čech se nevidí. Ačkoli se nechce z komunistickým režimem spojovat, je přesvědčen že kapitalistické tendence kulturu poškozují. Mluvil o propojení ze zahraničím a o pozadí projektu Klinika. Naznačil, že v projektu došlo k mnohým neshodám, ale i tak považuje činnost za pozitivní.
Rozhovor byl použit pro zajímavý pohled do české kultury, konkrétně situaci Klinika.

Petr Souček - architekt, Sokoban s.r.o.

Národní identitu popsal jako ztrácející se. V architektuře národní tendence neviděl, a jejich důležitost vlastně také ne. Upozorňoval na realitu současné architektury vůči problematice financí. Specificky mluvil o tématu zateplování a popsal fakta. Tato část rozhovoru například velmi dobře popisovala situaci zateplování a mnohdy esteticky těžko ztravitelných způsobů realizace. Pro její délku je ale v rámci krátkometrážní verze filmu nepoužitelná.
Rozhovor byl použit pro zajímavý pohled do české kultury.

R. H. Moussa - režisér, produkční, předseda Art Directors Club, DDB

Popsal českou kulturu pozitivně. Cítil se být Čechem a vidí naději v mladých generacích. Je přesvědčen že za nekvalitními výstupy české komerční scény nestojí tolik poptávka, jako přesvědčení klientely o nedůvěře národu. Zmínil, že pro vývoj kultury je potřeba neustálá kultivace, která by se neměla zodpovídat poptávce.
Rozhovor byl použit pro zajímavý pohled do české kultury.

Zpracování a výstup

Vývoj zpracování prošel třemi verzemi krátkometrážního výstupu. První námět se opíral o nestranný popis subkultur a snažil se v divákovi vyvolat sympatie skrze informace, tento námět byl zavrhnut pro limitaci délky stopáže. Druhý námět měl mít popisovat pohled na českou kulturu skrze oči autora, popisující mládež v české republice na zlomu milénia a neustále měnící se názor na českou kulturu. Tento návrh jsem zavrhnul pro jeho vztažnost ke mě jako k autorovi. Nechtěl jsem být stežejním bodem scénáře filmu a jsem přesvědčen, že neutrální sdělení je pro dokumentární charakter práce zásadní. Zvolená verze námětu využívá vstupů vypravěče minimalizovaných na prohlášení vedoucí linii filmu a diváka informuje rapidními sestřihy a výseky z výpovědí hostů rozhovorů, celé doprovázené zvukovými stopami.

Charakter dokumentu

Sběr autorského materiálu se v průběhu tvorby ukázal jako neefektivní. Zachytit tolik aspektů kultury skrze výpravy by bylo nesmírně časově náročné. V dokumentu jsem hodlal využít již existující stopáž a nakonec i v rámci zachování estetického dojmu byl autorský materiál omezen na záznam rozhovorů, vstupy vypravěče a hudební podklad. Inspirací pro charakter dokumentu se stala scéna internetového folklóru, vzorem pro rapidní sestřihy nasbíraných materiálu byl Youtube kanál Crowbcat¹, popisující dění ve světě videoher právě skrze sestřih nasbíraného materiálu, kterými popisuje problémy bez zásadního vstupu autora. Kanál je především satirický. Další inspirací pro úpravu estetiky se v průběhu vývoje stala aktivita kolektivu Televize Estráda². Vzniklá stylizace byla nakonec zavrhnuta pro příliš satirující charakter. Vůči zobrazovaným tématům působila posměšně. Výsledná práce satirických pocitů využívá ve stavbě stříhu. Snažím se rychle zachytit a popsat pohledy různých témat. Prioritou ale není informovat, nýbrž předat pocit, popřípadě vyvolat zájem téma zkoumat, vidět různé nastříhané materiály v kompletní verzi.

Vizuální stránka je jednoduchá, středově orientované texty popisují informace. Sběrová videa jsou zmenšená na 75% velikosti³, jednak pro oddělení od autorských materiálů a prezentací hostů, druhak pro udržení souvislosti mezi rozdílnou kvalitou pořízených záznamů.

1 - Crowbcat; Youtube 2013 až dnes

2 - Televize Estráda, Facebook 2018 až dnes

3 - Obrazová příloha č. 1

4 - Obrazová příloha č. 3

Vypravěč je v dokumentu 'divadelním' hlasem. Hlas, který se ptá na otázky a snaží se pochopit 'Co to znamená být čech' vstupuje do dokumentu a pomáhá propojit měnící se témata a vytváří návaznost. Původně byl doprovázen abstraktní videostopou, ta ale vytvářela nezáměrné spojitosti a tak byla pro vstup hlasu zvolena absence obrazu. Vytváří tak nestrannost a odlehčení od těžkých témat které probírá.

Scénář

Od začátku konceptualizace filmu scénář prošel mnohými změnami. Začínal jsem z verzi jednotného scénáře, striktně popisující jednotlivé subkultury. Nakonec byl scénář rozdělen na jednotlivé kapitoly, které ve výsledné práci zplývají.

Pro dokument jsem zároveň vytvořil 10 zvukových/hudebních stop, které vyplňují prostor a navozují atmosféru. V mnoha případech mají účelně vyvolávat v divákovi konkrétní pocity.

Úvodní kapitola popisuje charakter filmu, titulky vypíší abstraktní prohlášení a divák je následně představen zrychlujícímu sestřihu zobrazující výběr událostí, dokumentů, reportáží, amatérských videí a jiného materiálu týkajícího se kultury. Tím naznačují jak rozsáhlé a chaotické téma kultura je. Dalším vstupem je vypravěč s básničkou a prohlášením, doprovázené citací článku Wikipedia¹. Divák jí nestačí přečíst. Toto kromě monumentálnosti tématu kultury, diváka upozorňuje na lehce satirický až teatrálně odlehčenou povahu dokumentu který právě uvidí.

Následuje vstup rozhovoru z Michalem Novotným, který upozorňuje na binární tendence povahy české kultury. Přejedem stříhy ukázkových materiálů, navazující na prohlášení kurátora nás vypravěč přivádí k 'čechu umělci' a film následuje rozborem problematiky urbanistiky.

Nyní se ve scénáři dostáváme do druhé, 'informativní' kapitoly. Skrze prostřihy jsme představeni z osobnostmi z kulturní či kulturně angažované sféry. Výseky rozhovoru vystihnou různé dojmy a pocity z odborného prostředí sociálních aktivit, reklamní tvorby, volného umění a umělecké teorie. U rozhovoru se v některých případech objevuje umělecká činnost či tvorba hosta. Po rozhovoru s Vladimírem Strejčkem následuje sestřih 'mesiášů', tedy osobností kteří 'chtěli ovlivnit kulturu', jak zmiňuje pan Strejček. Zvuková stopa sbíraného videomateriálu je účelně ztlumena, zatímco hudební stopa má vyvolat nepříjemný pocit. Vyobrazení lidí považují za mesiáše hlavně proto, že jejich názory je omezily na úzkou skupinu lidí, zatímco velká většina jejich výstupy nebere vážně, až je považuje za komické.

1 - Obrazová příloha č. 2

Třetí, závěrečná kapitola, začíná rozhovorem s Andreou Průchovou, která upozorňuje na kořeny mnoha kulturních elementů. Pokračuje sestřih příkladů přejímaných kulturních aktivit současné kulturní scény. Dokument zakončuji sestřihem pragmatických a pozitivních odpovědí již představených hostů rozhovorů.

Cíl práce

Vývoj myšlenky námětu nakonec vytvořil koncept, který je přizpůsoben prezentaci generaci mladých lidí. Těm poskytuje krátké náhledy do různých aspektů scény komerčního i současného umění a dění v kultuře.

Protíná různorodé záznamy, reportáže a dokumentace týkající se kulturního dění. Koncept se opírá o emocionální stránku problematiky a snaží se povznést morální a sociální cítění. Od začátku je v dokumentu obrovské množství informací, které kromě základní informační hodnoty vyvolávají chaotické dojmy. Dokument uzavírají pozitivní prohlášení, celý jeho účel je vyvolat zájem o zjišťování vlivů a aspektů jež působí na různá kulturní prostředí. Chci realitizovat kulturní hodnoty, ale nezavršit myšlenku chladným pragmatismem, ale pragmatickým optimismem.

Film bude dále upravován a vyjívěn do formátu 60-120 minutového dokumentu, který by měl být zveřejněn a prezentován primárně skrze internetové portály, sekundárně na různých festivalech dokumentárního a alternativního filmu.

ZDROJE

- 1) KOUKOLÍK, František. Češi. Praha: Galén 2016. ISBN: 978-80-7492-234-3
- 2) MOTÝL, Ivan. Milénium: Počátek. Praha: Empresa Media 2017. ISBN: 978-80-88207-10-8
- 3) GEERTZ, Clifford. Interpretace kultur: vybrané eseje. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-89-3.
- 4) HOCHSCHILD, Arlie Russell. The Sociology of Feeling and Emotion. 1975
- 5) MALÝ, Ivan. Česká společnost a kultura v osmdesátých letech dvacátého století. Praha: Národní muzeum 2015. ISBN: 978-80-7036-470-3
- 6) SONDA, Tomáš Luňák, dostupné na <http://mystreetfilms.cz/cs/video/sonda>
- 7) Události v kultuře. seriál. Česká televize 1999 až dodnes
- 8) Cooltura. film. Miro Remo. Slovensko 2016

Zmíněné zdroje ve videu

- 1) Citace Wikipedia.cz - článek Česká kultura
- 2) Hrubý odhad podle dostupných údajů FÚ. Zjištěno v komunikaci s FÚ a hrubých odhadem finanční náročnosti provozu členů projektu Klinika. Současný majitel bohužel nekorespondoval.
- 3) Češi a reklama 2019, Tisková Zpráva České Marketingové Společnosti 2019
- 4) Výňatek z knihy Street Art: The Graffiti Revolution, napsanou Cedar Lewisohn 2008 a studie podle množství zakázek souvisejících s produkcí mural a street art ve spolupráci s GRAFFNECK, GRAFFICON, DRAWetc.

Použitý video materiál

Jak nás viděl svět - Sametová revoluce 1989 - Alena Šimíčková-Hynková, Vladimír Kunz; Československo 1990
Václav Havel - poslední projev - Česká Televize, Česká Republika 2003
Záznam vítěze soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku Martina Vašulky - Voják su já, voják; Strážnice 2019
Reklama na pivo Gambrinus - Studio Mccann 2007
Leoš Mareš & Karel Gott - Být stále mlád (oficiální video), SUPRAPHON 2018
Sestřih představení divadla Sklep - divadlo Sklep 1998
Záznam fotbalového souboje SK Slavia vs. FC Sparta Praha - iSport.cz 2017
Amatérský záznam průběhu akce CZECHTEK, 1999
UČÍME SE SPOLEČNĚ, velikonoční kraslice II. - Jana Tlapová; Youtube 2016
Slunce, seno a pár facek. film - Zdeněk Troška. Československo 1989
Věštení z vody. pořad - Televize Barrandov 2018
Ruda z Ostravy v pořadu Superstar - Televize Nova 2010
NEJVĚTŠÍ PRŮŠVIH V PRAZE - MilanKrejt; Youtube 2018
Jak se připravit na letný festival - alenkiss; Youtube 2018
Československá SuperStar - televize Nova, Praha 2015
Debilní kecý pražáků - ViralBrothers; Youtube 2016
Reakce na ŠPATNÉ TRAILERY - FattyCZ; Youtube 2019
Ortel - Mešita. videoklip - Kapela Ortel 2015
Záznam z protestu skinheadů Karlovy Vary, Aktuálně.cz, Praha 2017
Rozhovor z Milanem Knižákem, DVTV, Aktuálně.cz, Praha 2018
Svatba Jiřího Káry. amatérský film. Alex Skribuckij, Praha 2000
Záznam instalace Davida Černého, iDnes, Praha 2013
Reportáž prezidenta v místnosti s klenoty - Televize Nova 2013
Výpověď Martina Kovničky k Islámské Invazi - Raptor TV 2016
Vyvolení - Televize Prima 2013
Václav Aulický: Transgas nemá obdobu, mohl se revitalizovat, Radiožurnál - Český Rozhlas 2019
Sos Transgas - dílna Profesionál, VOŠP Praha 2017
Mirošovice - opuštěný zámek - UrbexCZ; Youtube 2017

Televizní noviny 24. 5. 2018 - Televize Nova 2018
Amatérský záznam vyklizení budovy projektu Klinika exekutorem, neznámý autor, Praha 2018
Záznam vyklizení budovy projektu Klinika exekutorem, A2LARM, Praha 2018
Reporter attacked by taxi driver - Prague vs. Crooks #7 - HONEST GUIDE; Praha 2017
Andrej Babiš - Nejdůležitější téma voleb? Čapí hnízdo! - Andrej Babiš; Facebook 2016
Záznam krádeže v Albertu Novodvorská - neznámý autor, Praha 2008
Reportáž o soudním procesu Davida Ratha, Zprávy - TV Metropol 2018
Dlužníci versus exekutoři - 90' ČT24, 2017
Ty nejlevnější spotřebiče na trhu!. reklama - Alza Reklamy; Youtube 2019
LutzXL. reklama - agentura Demner, Merlicek & Bergmann 2010
BILLA CZ. reklama - agentura McCann Prague 2019
Kofola CZ. reklama - agentura Kaspén 2003
Moje Zprávy, Televize Barrandov 2019
Jak tvoří Pasta Oner? (Profil) - BangerTV; Youtube 2017
Kingdom Come: Deliverance - Royal Edition - Warhorse Studios; Youtube 2019
Neuvěřitelné lži - Tomio Okamura - SPD; Facebook 2018
CTP Art Wall Promo - Studio DRAWetc 2018
The City Stars - Haram Praha All In - neznámý autor; Graffneck, Česká Republika 2017
Sprayer Frayer - Michaela Paštěková; Sprayer Frayer - Tommü Records, Slovensko 1994
Záznam palubní kamery vozidla - Policie České Republiky, Česká Republika 2017
Záznam protizákonné aktivity - Policie České Republiky, Česká Republika 2017
VANDAL POSPREJOVAL POLICEJNÍ AUTO - Trutovinky; Youtube 2010
Umělecká díla na domech v Karlíně - Městská část Praha 8; Youtube 2018
Ústí nad Orlicí: Podchod pod silnicí i/14 oživil sprejeři - OIKTVnews; Youtube 2016
Posprejovali nám buňku :: VLOG 236 - Pavel Trcala; Youtube 2018
80'Club Presentace - 80sClubPrague; Youtube 2016
Záznam akce Polygon 2016, neznámý autor - ccbravo; Youtube 2016
SAPA TOUR - největší vietnamská tržnice w/ Pepis [VLOG] - Jirká Král; Youtube 2018
Partička, Televize Prima PLAY 2016
McDonalds, reklama - agentura DDB
Chuť Jater - film. Rafani 2017
Pošta pro tebe - Česká Televize 2015

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

Obrazová příloha č. 1

Obrazová příloha č. 2

Česká kultura je pojem, který označuje kulturní projevy jednak Čechů (doma i v cizině), jednak v českém jazyce, případně na území nynější České republiky (Česka). V užším slova smyslu jde o projevy umělecké, v tradičních uměleckých oborech jako je literatura, divadlo, film, sochařství, malířství, umělecká fotografie, hudba, architektura apod.

V širším slova smyslu může pojem zahrnovat i obecnější kolektivní projevy jako jsou jazyk, věda, právo, folklór, zvyky, tradice, svátky, rituály, místní gastronomie, populární kultura, móda, zábava, komunikační normy apod.

ZDROJ: Wikipedia

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

Obrazová příloha č. 3

